

Előfizetési feltételek:
 Egész évre 6 frt. — kr.
 Félévre . . . 3 . . . — .
 Negyedévre 1 . . . 50 . . .
 Egyea szám 10 kr.

HALADÁS

Hirdetések díja:
 4 hasábos petitsor 5 kr.
 Nyilttérben . . . 20 kr.
 Bélyegdíj egyes hir-
 detésnél . . . 30 kr.

Társadalmi, tanügyi, közgazdasági és ismeretterjesztő közlöny.

Szerkesztési iroda:
 Főttér 5. sz. a., hová a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.

Megjelen:
 Szerdán és Szombaton.

Kéziratok:
 Vissza nem adtnak.

Kiadóhivatal:
 VOLCZ B. könyvnyomdája. Mindennemű pártek
 hirdetések és reklamátiók ide intézendők.

Előfizetési felhívás.

Lapunk ujévvel II-ik évfolyamát kezdette meg.

Megfeleltünk e a mult évben feladatunknak? Mi magunk és működésünk felett bírálatot nem mondunk.

A közönség részéről tapasztalt támogatás, s a magyar sajtó részéről nyilvánult elismerés bizonyíték a mellett, hogy kötelességünket teljesítettük.

Felölelünk s jövőre rovatokat nyitunk, a közigazgatási, igazság-adó-, tan-, ipar- és kereskedelem szóval mindazon ügyeknek, melyek közönségünket első sorban és közlelő érdeklík. A hivatalos kinevezéseket, országgyűlési és esatateri tudositásokat rövid kivonatban hozni fogjuk; iparkodni fogunk, hogy tárczáink, és hirrovatunk érdekes olvasmányokat nyujtson olvasóinknak; közgazdasági rovatunk vezetésére pedig egy szakembert volt szerencsénk megnyerni; szóval olyan lapot szándékozunk adni, mely önálló legyen s ne éljen a fővárosi sajtó kegyelméből.

Jeles eredeti munkák által fogunk iparkodni becsünket fenntartani, s más lapokból mint eddig, ezután is csak oly közleményeket fogunk át venni, a melyek kiváló értékkel és fontossággal bírandanak.

A fővárosból és kolozsvárról rendes munkatársakat voltunk szerencsések megnyerni, a kik minden fontosabb mozzanatról értesíteni fognak, szóval iparkodni fogunk, hogy a provincián az elsőséget megnyerjük.

Czélunk felé sikeresen azonban csak úgy törhetünk, ha a t. közönség támogatásával találkozunk.

Oly feltétel, melynélkül nincs élet. --- Kérjük tehát e kegyet e támogatást.

FÜGGETLENSÉGÜNKET MINDEN IRÁNYBAN MEGŐRIZZÜK, ostarozni fogunk mindent a mi rosz, s mindent támogatunk a mi jó
 Privát érdekeket legyezni nem fogunk, mert CSAK ADDIG LESZ INDOKOLVA LÉTÜNK, A MIG FÜGGETLENEK MARADUNK

Kérjük tisztelt közönségünket, hogy lapunkat ezentul is támogatni, s ujévre az előfizetést megújítani méltóztassék.

„HALADÁS” szerk.

LAPUNKRA ELŐFIZETHETNI:

- Január – Márcziusra 1 frt. 50 kr.
- Január – Juniusra 3 frt. — —
- Január – Deczemberre 6 frt. — —

A kiállítás csinosságára, valamint a széküldés pontosságára nézve ezután is minden lehető meg fogunk tenni.

Az előfizetések mielőbbi beküldését annyival inkább kérjük, mert a lapunk iránt mindinkább mutatkozó pártolás miatt, megeshetik, hogy a később jelenkező előfizetések egy részét — csak hiányosan elégithetnők ki.

a kiadóhivatal

Boldog uj évet!

Vajon az lesz-e?

Vajon várhatunk e töle enyhülést, jobb sorsot, boldogabb napokat, vidámabb tekintetet, mint a minöket az elmúlt nyujtott?

Mindenesetre nagy év. Neve véres betükkal lesz béirva Európa történetében; nagy fontosságu események lelendik végkifejledésüket benne; és erősen érzik az eseményeken, hogy nekünk, hazánknek fontos életbevágó szerep jutott azok megoldása körül.

Nagy idöket élünk; ki fordult a világ sarkaiból; a jog, az igazság magasztos elvei kezdik elveszteni biztos alapjukat az erőszak, rafineria és az ököl-jog hatalma kezd érvényesülni.

Jaj annak a ki gyenge.

Jaj annak, a ki gyenge és igazsága van, mert el pusztul, elvesz, előli a durva ököljog; az erőszak, a tulerő; elsőpri az ár, a vizözön és nem lesz, a ki megsajnálja az elbukót, mert ez a világnézet; ez a fogalom már az igazságról.

Mióta vicsoritja fogát ez az ördög, mely a társadalmi rendet is pusztulással fenyegeti? Mióta ütötte fel

fejét az emberiség haladásának ezen átka, hogy föjtörv tégye a levegőt, s megtompítsa az elmét?

A mióta a butaság tényezőnek el lett ismerve; a mióta az ész, a felvilágosodás, a sötétség és ostobaság előtt félenken hátrál.

Jaj annak a ki gyenge!

És vajon erősek vagyunk-e mi? Vajjon van-e achillesi sarkunk, gyenge oldalunk, mely megtámadható legyen?

Nem egy, de akárhány és a mostani világnézet szerint jaj annak, a kinek megtámadható oldalai vannak.

Egy uj év áll előttünk. Egy nemzet társadalmi mennyi szépet tehet ez idö alatt; egy megye pedig mennyire tudhatja megtámadható oldalait megerösíteni.

Az isten jó s ha megtartotta hazánkat egy ezredévig, megtartja azt továbbra is, de tölünk függ, hogy ez fennmaradjon.

Munka kell, lelkiismeretes munka művelődésre.

Mívelődjünk, mert egyedül a műveltség és annak következményei biztosithatják az államok jövőjét.

A durva butaság felülkereked-

hetik, hatalma a művelt felett tartós nem lehet, mig a félművelt megöli.

Neveljük népünket; iparunkat fejlesszük s hassunk oda, hogy államunk, e tekintetben biztos alapot nyerjen.

Az országnak minden egyese teljesitse a reá bizott kötelességet, s a czélt elérjük.

E gondolattal lépünk az uj-év első napjába, gondolatunkat következetesen vigyük keresztül s akkor Boldog ujévünk lesz!

Az év utolsó napján.

Mióta az emberi ész az idöt, ezt a egészet, melynek sem kezdete sem vége nincs, apró részekre tagolta — elvonta az egyén tekintetét az egyetemestől és önmagába vezette.

E nap az összes emberiség hallgatógyónása, melylyel az összemlemhez fohászokodik.

E napon a lelkiismeret kezébe veszi büvös lámpáját és bejárja keblünk minden részét.

Hatalmas koronás fők, világ urai, kiknek szemöldei mozdulatára milliók reszketnek és örülnek nem parancsolhatják e napon lelküknek, hogy ne érezzenek! És mily képeket szül ez az érzés! Egyenként hozza elébe a háborúk áldozatait, a zsarnokság által halálra za-

varratott nyomorultakat. A szabadság vértanuinak díszölt arcját és az azok után siránkozók fuldokló zokogását! Hová rejtőzik a hatalom a nagyság? Miért nem védelmezik saját szülötteiket? Miért tagadják meg apaságukat? Miért engedik eszébe jutni a „földi istennek,” hogy ő is csak oly agyagból gyurt ember, mint rabszolgáinak legutolsója! És hiában gyujtjátok meg a palota szemkáp ráztató csillárait, hiában úztok olympusi dobzodást, hiában hozzátok elő Epikus minden bölcsészetét, — a lélekben tátongó setétséget fel nem gyújthatjátok és nem tehetitek az anyagi gyönyörök által érzéketlenné a testet a lelkiismeret korbácsütéseire.

Az uzsorás, ki embertársainak véres verejtékét sarcolja, s könyör nélkül juttatja koldus botra a szükség által hozzá kényszerített; a kereskedő, a bankár, ki nem tiszta (bár törvényesen rá nem bizonyitható) uton jutott mesés gazdagsághoz, nem meri e napon nyereségét megszámlálni, s nincs bátorsága a harangok ájtatos és bálára ösztönző zugása mellett aranyainak dámoni csengését hallgatni.

A társadalomnak sok bünöse van.

Ott áll az irigy sárgult szemekkel azért, hogy ember társa élhet; körmeit növeszté, számítván arra, hogy azokkal csap embertársa husába, mert a köröm szaggatását nagyobb fájdalom követi, —

gyonik lelkiismeretének e napon, s az eredmény az, hogy a világ leggaládabb embere.

Ott vannak a fekete májuak, a kik mások lépteit követik csak azért, hogy azokat megbuktassák, a kik extra születtek bűnös anyától, hogy a társadalom fekélyei legyenek — gyónnak e napon s az eredmény az, hogy ők a társadalom gyilkossai.

Mehetünk tovább . . .

A társadalomnak sok bűnöse van.

A lelkiismeret korbács ütésait mindenki érezi e napon; azonban a gonoszság nagyobb az ő lelkükben, mindsem ki ne törjen, s a lelkiismeret szavát el ne altassa.

Majd akkor, midőn eljő életük Silveszter napja, a melynek folytatása nincs s a gonoszsnak nincs ideje védbeszédeket tartani a tények felett — akkor lesz jaj, akkor lesz nagy a kétségbeesés akkor fog a lelkiismeret hatalma tetőpontjára hárni és szétszaggatni izekre a belsőt.

Gonosztevő még nyugodt lelkiismerettel ki nem mult a világ teremtése óta.

Boldog az, ki e napon azt mondhatja: úgy éltem, hogy embertársaimnak akarva rosszat nem cselekedtem.

De ki az?

Vessük le e napon magunkról azt a mi által a multban embertársainkat megkeserítettük. Élünk úgy, a mint a megváltó, a szeretet embere, megrendelte, hogy keresztényként élj szeretvén felebarátodat, mind önmagadat.

A csatatérről.

A bolgár harcztérről írják Zimnicából dec 23-áról: A hóihar egész éjszaka Bolgárországban dühöngött, s minden csapatmozgalmat lehetetlenné tett, úgy hogy néhány uton lévő hadosztály sorsa felől is aggodtak; kitűnt azonban, hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt sehoh. Mindenekelőtt most biztos adatok vannak a plewnai ostromló sereg egyes részének hovatartásáról. Így a 4. és 9. ik hadtest Tirnova felé indul; a granátos hadosztály az orchaneai uton nyomul előre, hogy ott Gurko tábornok hadtestéhez csatlakozzék. Azonkívül alakítottak egy hadsereg, mely Totleben tábornok alatt Ruscsukot ostromolja. A tronörökös nagyherceg hadserege csak figyelő hadtestet hagy hátra a Közép-Jantránál, és Elena felé fog előre nyomulni.

TÁRCZA

Egy leány kéré.

— Életrajz. —

Irta: Havadi Dózsa Géza.

(Folytatás.)

Hát azok a szegény récék hol gázoljanak hm a disznok mindent kitudtak még a pocsoját is; van továbbá két fekete állat is a háznál két rongyos bival — szerencsétlenségre még azok se fejtők. Az ablak alatt áll a virágos kert, hová pallon járnak át, deszka és léczkerítés fogja körül, nehogy a jobbra — balra dűledezett virágok, mint a patkancza viola, májva rózsza, oroszán száj s több effele kért szenvedjenek, de hiában volt, mert a kertbe lopozott kutyák minden felét összehaverték összerugdostak — ilyenkor ki is kaptak érte, mert Ráki kisasszony a délebádnál hus helyet botot adott nekik — szegény Rántást (így hívták az egyik kutyát) még most is bögni hallom az ütlegektől.

A kertben még hányodik egy-két méh köpű — szegény méhek régen kiröpülhettek belőle — a léczek szintén jobbra-balra dűledeztek, de hogyné az idő viszontagságai és azok a tolvajok,

Az oláh hadsereg a következő osztagokba oszlik. Két hadosztály nyugati Bolgárországban át nyomul Widdin ellen s az 5 tartalék hadosztályal ez erődöt veszi ostrom alá. Egy hadosztály a török foglyokat fogja őrizni, s Oltenica és Kalaras közt foglal állást. Egy hadosztály Bolgárországban marad különböző stratégiai pontok megszállása végett.

Zimmerman tábornok megerősített hadteste Szilisztria ellen fog nyomulni s összeköttetésbe törekszik lépni a ruscsuki ostromló sereggel és a kalarasi hadosztályal.

Mind e mozdulatok már a legközelebbi napok alatt megtörténnek, mivel a keleti török hadsereg visszavonulása bevezetett tény. Szulejman e vissza vonuló mozgása folytán a tronörökös nagyherceg hadainak egy része fel szabadul, úgy hogy az orosz betörő sereg néhány nap múlva a következőleg fog beosztani és fölláttatni: Tirnovától Elenáig lesz a tronörökös hadteste, Gatrovától Trojánon át Tetevenig a derék-had Milos nagyherceg alatt, Teteventől az Arab-konakig Gurko tábornok.

Budapesti levelek.

I.

Budapest, 1878. Január 1-én.

Alig tudtam leveleimet vagy Ira felküzdni s már megint ott vagyunk, a hol voltunk, mint a mádi zsidó — az az ott volnánk, de nem épen, mert egy viszontagság telyes évet leküzdöttünk, lefutottunk, — elég az hozzá az I-nél vagyunk megint. Most sokkal nagyobb örömmel forgatom tollamat és veszem újból kezembe — bár megint a kezdetnél vagyunk, hogy folytassuk minden túrelmetlenség nélkül megkezdett munkánkat. I-ső leveleimet az 6-évből még idegen szellem lengte által, idegen voltam minden izemben — most örömmel találkozzunk azt hiszem és most midőn erre az új év szerencsés adhatott nekem — legelső szavam szíves olvasóimhoz: „boldog újévet kívánok.“ Új-év mindenféle hangzanak e szavak, hangzanak a jó kívánatok menten minden csalódásoktól.

Elfelejtjük az 6-évet hogy volt is, de minek is emlegessük a vén időt, hisz eltemetve lehet halottas ágyában. Reményeink újult szárnyra keltek, hogy megint csalódjunk eleget, pedig úgy szokot lenni és mégis reménylünk „tovább tovább.“ Hja így volt és így lesz új év új remény! Hányan várják itt vagy ott ki neveztetésüket, előléptetésüket; a hivatalért folyamodók várják a „Budapesti Közlöny“ egy pár mellékletét, — hát a

„jó vidékiek?“ Azokat a fővárosból tu-ezet számra lepik meg az előfizetési felhívásokkal, csak győzze zsebük, mintha nem volna elég az a számtalan „lirum-larum“ fizetés, melyek a — ezettig tárczáinkat kezünkbe szorongatni kénytetik. Akármerre megyünk most mindenütt udvariassággal találkozzunk, úgy van most az udvariasság hete van; — házmaster pinczér oly nyájasok, kedélyesek, hogy élvezet velük beszélni. Persze — itt az új-év a fizetés napja közeledik. Még a mult hónapban félórát is szívesen áldogáltunk kapunk előtt midőn a késő éjjel vetett haza, nem bántuk ha vert az eső avagy nyirkos kövezeten állottunk csak szemembe a „jó“ házmaster egy félóra múlva is, — most áhá felderült napunk — jóformán eszem esendült a csöngettyű szó, már halljuk eszozogó lépteit a házmaster feleségének — mennyire álmosságától telik, kedélyesen, szívesen bocsátja be a „nagyságos“ lakó urat. A pinczér nedvesen nyomja kezünkbe az élesen várt esti lapot és reggel alig hogy beléptünk „jó reggelt“ kíván íreg-forog, zsebünkbe sem nyultunk jó formán 5—6 szál gyufát is elveszteget előre tudva szándékunk. A levélhordó különös kedvezéséből még este elhozza leveleinket és az utazó vonattal érkezett újságokat, szóval vendéglőben, előszobában, kávéházban uton-utfélen terem gomba számára az udvariasság.

(d. g.)

Az iparos tanoncok oktatása.

Városunkban, fájdalom, nem létezik. Oly hiány, a melyen mulhatlanul segíteni kell.

S oly könnyű volna azon segíteni. 200 frt elégséges volna, jelen viszonyaink között, ezt az iskolát is felállítani.

Városunkban vannak tehetős ipartársulatok, ezt a csekély kiadást évenként összetett erővel fedezhetnék, mert mindent a várostól kérni és követelni még is oly kívánság, mely tulhajtott.

A meglévő, vagy felállítandó tanintézetek egyikével az iparos iskolát össze lehetne kötni s csekély remunerationért a meglévő tanerők minden esetre elvállalnák az oktatást.

Az azonban a város előljáróságának kötelessége ez ügyben eljárni s oda tenni, a polgárság jól felfogott érdekében, hogy az iparos tanoncok oktatása megkezdődjék.

Tordának tehetős iparos osztálya van, s felette különös, hogy épen Tordán nem történt gondoskodás az iparos tanoncok oktatásáról. Addig, a mig más

kisebb városokban ez az ügy teljesen rendezve van, addig itt nálunk még az első lépés sem tétetett meg.

Az iparos is csak úgy vivhat magának nevet, ha értelmes s ha kellő műveltsége van; csak úgy emelkedhetik társai közül s mertertségét csak úgy kezelheti igazán, ha a világban kellően tájékozva van.

Nem szabad elzárni az iparos-tanoncokat a szellemi eledeltől, a tökéletesedéstől, sőt utat kell nyitni, mutatni a haladás végett.

Részünkről szerfelett örvendenénk, ha az iparos tanoncok oktatása megkezdődne; ha az ipartársulatok egyesülnének e tekintetben s az eszmének testet adnának s ha a városi előljáróság az első felhívást kibocsátná a társulatokhoz.

Lássuk a mozgást. — előre!

(m)

Az irodalmi tisztesség érdekében

Az „Egyetértés“ december 29-ki számában ez áll: „Mint halljuk a vidéki „ellenörök“ közül is fog kettő újítót kezdve a titkos rendelkezési alaplól subventiót húzni. Nevezetesen egy szegedi és egy tordai laposkáról beszéli ezt a fáma. Méltányos dolog, hogy a reactionak ne csak a fővárosi, hanem a vidéki zsolosai is megkapják a kiérdemelt „sáp“-ot.

Miután Tordának csak egy lapja van, ez a fennebbi vonatkozást méltán veheti magára.

Ünnepélyesen kijelentjük, hogy a lapunkra vonatkozó ama fáma az „Egyetértés“ szerkesztőségéből lett kiröpítve, s az, kereken kimondva ott koholt hazugságnál nem egyéb.

Egyuttal, ha ugyan van kivel ezóba állani, megköveteljük ama szerkesztőségétől, hogy másnak meggyőződését ép oly mértékben tisztelje, mint akarja, hogy az ő meggyőződése is tiszteltesse s egy meggyőződésből eredő komoly törekvéssel szemben hazugságok gyártásához ne folyamodjék.

A lapunkról irt epithetont illetőleg az 500 előfizetős Bucsánckzy-Tatár Péter-féle világlappal szemben megjegyzésünk nincs.

A „Haladás“ szerkesztősége.

Az 1877-ik év halottjai.

Az 1877-ik évre is leborult az enyészet leple. Egy évvel közelebb jutottunk végünkhöz, egy évvel gazdagabbak vagyunk tapasztalatban.

Emlékezzünk meg az újév közzöben azokról, kik életüket a közzjónak szentelték, s kiket ez évben a mulandóság

kik éjjel ellopogtják mennyi hézagot csinálnak e kerítésen. Hát azok a bögrég, feneketlen, fületlen főző edények melyek nem egy idegent térítnek ki az utból. Végül benézünk a csürös kertbe, hová a sövény kerítésre készített kettős lépcsőn átmenve juthatunk, — fő disze e kertnek a sok torna és az a 3 szilva fa, melyek egyikének fele rég elkorhadott, hát az a sok gané lé, melyet elfojva látunk — még ez is egy igazi gazdaság. — A csépelet rozskévéknek semmi nyoma, csak egy hosszú karót látunk égfelől nyulni rajta csóva képpen berbécs fejek meg ló fő, mely az idő mostohaságai által megöszült. Szegény lónak vajjon hol porhadnak többi részei; fejtét még most is — ni mily magasán hordja. Bizon bizon csak elhagyatott gazdaság ez gondolja magában mégis Örkövi bátyánk; ki is jőne leánynevébe ide, ha tudja ezeket — no de hisz kárba veszett gondolat volna előre ilyet beszélni — hol az Isten őriz, pókháló is kővár. Egy szép őszi délután — úgy 4 óra tájban épen ebéd utáni álomban ringatták magukat az öregek — mi közben a kapun zörgést hallanak — micsoda láрма gondolja magában Örkövi bátyánk már én kell úgy látszik kimenjek, mert bizonyosan és megint az akasztófára való Pista az

odorban elaludott. Hoszu száru pipáját és kostököt kezébe vevén a tornácra sietett, de előbb egy akkorát ásitott, mint egy 10 kupás korondi fazék, aztán irgalmatlanul kiáltozni kezdte — hej Pista, Pista te s még többször ismételve mig nem Pista nagy álmosan, nyujtozkodva az odorból kijött az istálló elé borzos fővel, mely szénával tele volt ragadva — felelte — mit parancs istáalom! Az öreg ur nagy mérgesen ráfördött — hát te naplopó gazember megint alszol — nem mond-am eleget, hogy ne dögölj — ezalatt a kutyák az udvaron rettenetesen kezdtek ugatni, viczkázni észre vevén az idegen szekeret Bezzeg Pista is szökött, mint egy kengyelfutó szedte irháját a kapu felé észrevette, hogy egy csinos szekér állott meg délcezes kövér lovakkal és mindjárt tudta, hogy ez is valami nemes ember féle. A kapuk kizáratván a szekér az istálló felé tartva az udvar közepére fordult meg, melyet a kutyák Rántás, Tisza örvendezve, szökdelve vettek körül. A bizalom kedvéért mindent a szekeren hagytak, Janosi kocsis fényes ostarát elől az ülés melletti tartóba szurta, a lovakat megsimogatta, hajukat meghuzogatta rajta hagyván a hámozkat; ezalatt András urfi is rendbe szedte magát. Mig ezek történtek volna Örkövi bátyánk

szobájába sietett tudtul adván a háznépének, hogy vendég érkezett és jól kell fogadni, tyűh volt öröm, az öreg ur gyorsan felkapta kabátját, mely valaha kék lehetett, de azota megzöldült, megsárgult, no de mindegy ha kopott is csak-hogy leánynevében voltak; hát a feleség mindjárt felrántotta otthonkáját, de nem vette észre, hogy japonikájának hátán egy nagy lyuk volt, sürgős forgásában nem tudta, hogy keserű vagy öröm könynyeket hullasson, nem kapta viganóját és fejére a cseplest mi a földön hevert no de nem esoda ilyenkor, azért tüstént felrántva mindent — a tükörben még megso nézhette magát és így történt hogy fejére cseplestét egész félre tette fel, de különös színe is volt annak ama paradicsom mártástól, melyet a kutyák döntöttek fel a földön, ki lehetett nagyobb örömben, mint Ráki kisasszony — nem tudja igazán, hogy fiu vagy leány. Végre minyájan sorrendben a tornácra mentek várták vendégüket, kit régen ismertek már az ügyes Farkas Andrást. A háznál a cselédnép között szörnyű mozgalom támadott — kérdezték egyik másiktól — vajjon kilohet — micsoda uraság olyan kövér lovakkal.

(Folyt. köv.)

közös nagy főrvénye elragadott köz-
lünk. Lessznek a névsorban olyanok is,
kiket saját nézpontunkból kedvezetlenül
ítélünk meg, de ezek nevét sem hal-
gathatjuk el.

A közélet férfai közül kimultak:
Szentiványi Károly, Borbély Miklós,
Hauer István, fanatikus ellensége min-
dennek a mi magyar, az ötvenes évek-
ben ő állott a polgári közigazgatás élén
a budai főkörmányzóságnál, Szalay Ist-
ván a főváros egyik legderekabb polgá-
ra. Pordán István az aradi honvédegye-
sület elnöke, Paulini Toth Vilmos ismer-
etes pantlav agitator, Antalfi Károly,
Szenthal György Berecz Ferencz orsz.
képviselő, Péteri Károly ügyes publi-
cista.

A főtisztek sorát a hirhebt báró
Urban tábornagy nyitotta meg: új év
első napján, egy bérkocsiban agyonlöt-
te magát Brünben. Neve minyjünk
előtt ismerős a foradalmi eseményekből:
Elhaltak magyar főtisztek: báró Inkei
Ede, gr. Kornis Gábor, Novobásky Jo-
zsef, gróf Kulmár Frigyes, Schwertfű-
rer Károly budapesti vár és tőparanos-
nok, Barth Vilmos, Desőfi Kálmán,
Dömötöri Németh János, Németh Al-
bert képviselő edes atyja, Folkart Ma-
nó a Ferencz császár alatti garda utolsó
tagja, Báró Orczy Ferencz.

Az előkelőbb papok közül megem-
lítjük Olteanu Jánost a jeles és még fi-
atal nagyváradi g. e. pö-pököt. Elhunytak
még Szlovacsok Károly híres ferencz-
rendi barát, Komáromi Ede az ausztriai
ciscerciták fő apátja, Kaesoh Lajos
bajomi ref. lelkész és a dunántúli egy-
házkerület főjegyzője, Ádám György
soltegyházmegyei esperes, ki jótékony
csejra sokat hagyott, Pintér Endre pré-
montei, ki mint a mathematica tanára
bámulatos emlékező tehetsége által tünt
ki, Ibaray Vilmos a minoriták Kolozs-
vári decanjja, s a helybeli rom. catholi-
cus egyház lelkésze Hoppe Ferencz tor-
da-aranyoskői főesperes és czimzetes
kanonok.

A főurak közül elhunytak Báró Vay
Dénes, gr. Zichy Manó, báró Reviczky
József, gróf Zichy Zsigmond, báró Ba-
lassa Antal, gróf Zichy Aladár, Palavi-
czini Osvald őgróf, gróf Eszterházi Pál
báró Nyári Antal, gr. Béli György,
báró Bornemisza Ignác, báró Szeré-
nyi Bertalan, Nikolajevits herczeg, arad-
megyei Bogszegen főbe lötte magát.
gróf Károlyi György a hazafias főur,
gróf Battyány Ferencz Trefort minisz-
ter veje.

A főhivatalnokok közül Bárczay
Albert abaujmegye főispánja, Boér Kál-
mán fogaromgye főispánja, Desoffy
Lajos, Andreansky Alajos miniszteri ta-
nácsosok, Szalay Ágoston kir. táblai ta-
nácselnök, Mérnökök és építészek Zit-
terbach Ágost a közmunkatanács mér-
nöke, Árkay Jakab az erdélyi vasút fő-
mérnöke, Frey Lajos a főváros ismert
műépítész, Kauser Lipót fővárosi ép-
ítész.

Orvosok: Weninger János jeles or-
vos és nemes emberbarát Jászberényben,
Szász Sándor Torda város orvosa, Mar-
gítay István Debreczenben, hol a ref.
collegiumnak 12000 frtot hagyományoz-
ott, Ineze István Kolozsmegye főorvosa,
Donogányi Jakab nagy-enyedi főorvos,
Jakab István Kolozsvárt.

Ügyvédek: Éder György, Váradi
György, Romlaky Gusztáv fővárosi ügy-
védek, Gyöngyöly János a régi ügyvé-
deknek egyik közbecsülésben élt régi
typusa Budapesten s többen. Az iróda-
lom terén működők közül: Dömötör Já-
nos, Kecskeméthy Aurel, Brovnyin
György, Hugó Károly, Fábrián Gábor.

Művészek: Asboth Vilmos, Dombi
Adolf, Lehman Mor, Fehér Károly a
színészek nestora, Ronay Gyuláné Priel
Kornelia nővére.

Tanárok: Fleischer Antal Kolozvári
egyetemi tanár, Torda Sándor debrece-
ni tanár, mind ketten öngyilkosok lettek.

Megemlítjük még Zsigmond Elket
ki az ipar és kereskedelem terén szer-
zett érdemeket.
Nyugodjanak békében!

Megyei és városi élet.

Torda város képviselő testületének 1877
december 30-án tartott közgyűlése.

A polgár mester d. u. 3 órakor
megnyitja a gyűlést, s a kitűzött ügyek
következőleg tárgyaltnak le.

A tanács előterjeszti a szesz és bór
behozatali díjakból 1878 ra remélhető
bevételekről szóló kimutatást, s azt kel-
lő indokolás mellett 1500 fban irányozza
elő. Ezzel kapcsolatban Torda-ara-
nyosmegyei kir. tenfelügyelő 1626 számú
megkeresménye ellátásául a Ujtorda ré-
ssére engedélyezett állami elemi iskola
költség pótlására évi 300 frt ugy szintén
a fennálló kisdedovó javára is 300 frt.
megszavazását előbbi jövedelemből, mint
iskolai alapból javaslatba hozza, a fen-
maradó összeget pedig a szükség sze-
rint mutatózó nevelési célokra fenntar-
tandónak vélelmezi. Mely javaslat
elfogadatik, s a határozat annak értel-
mében mondatik ki.

A tanács előterjeszti az 1878 ik
évi költség előirányzatot; a mely kinyo-
matni és a képviselők között kiosztatni
határozatik, a legközelebbi közgyűlé-
sre tárgyalásra kitűztetvén.

A felmerült a probb tolvajlások oká-
ból útasítottak a tanács és a rendőség
a legszigorúbb renszabályokat alkalmaz-
zásba venni, egyszersmind a cseléd mul-
lattságokra nézve esti 5 óra zárhatár-
időül tűztatik ki.

Végül a polgármester megköszöni a
képviselői tagoknak a folyó évben, a
közügyek körül tanúsított buzgalmát, s
a beállandó új év alkalmából úgy saját
valamint a tanács szerenese kívánatait
tolmácsolja, mint a képviselők nevében
K. Nagy Imre képviselői tag viszonzoz.

H i r o k.

— **Olvasóinknak boldog újévet!**
Adjon a gondviselés — e küzdelmes na-
pokban — erőt, kiállani a torló löké-
seket; békét, élvezni a becsületes mun-
ka gyümölesét; töltsé be szívünket a
szeretet malasztja, hogy e mulékony ár-
nyékban a lét kellemes legyen. Boldo-
gabb új évet!

— **Lapunk e száma az új év
miatt egy nappal előbb jelenik meg.** A
megjelenési napok azonban változást
szerveneni nem fognak.

— **A kik fizetési kötelezettségei-
ket lapunkkal szemben nem telje-
sítettek, teljes tisztelettel kéret-
nek fel,** hogy azt lehetőleg mielőbb
teljesíteni méltóztassanak; mert a jövő
évre semmi nem hátralékot átvinni —
a könnyebb és rendes közelés szempont-
jából nem akarunk.

— **A főméltóságú m. kir. vallás
és közoktatási miniszterium idei decem-
ber hó 26-ról 32891 sz. a. kelt rende-
lével az ujtordai állami iskola mellé a
következő tagokból álló gongnokságot
nevezte ki:** Pull Ignác, Lengyel Ádám,
Kállay Sándor, Bárányai Pál, Gazner
József, Szentkirályi Lajos, Boné József,
Köteles Sándor, Szöts Gábor, — az el-
nöki tisztelet pedig P. u. Ignác érde-
mes polgártársunkra ruházta át.

— **Az éjjeli őrök és ezekre felügye-
lő rendőri közegek, a szolgálatteljesítés
ellenőrzése szempontjából, jelző sipok-
kal lesznek ellátva.** Helyes intézkedés.

— **A brassó-tömösi vasutat ez
évben kiépítik.** Vajha már végre vala-
hára az annyira ohajtott gyéres-tordai
szárnyvonalról is ezt irhatnók, a mely
már csak egyedül áll kiépítetlenül a m.
keleti vasút hálózatából.

— **Ozman basa neje — mint a
Journal des Débats konstantinápolyi le-
velezője írja — a férje haláláról költött**

hir hallatára azonnal meghalt. Lehet,
hogy ezen hír ép oly valótlán, mint az,
a melyet férjéről a táviró boesátott vi-
lágnak.

— **A török és a muzka.** Az
orosz hivatalos távirat azt jelenti az
oro z fogságba került törökökről, hogy
tömegesen elhalnak a hideg miatt. A
távirat hozzá teszi, hogy „a segítség le-
hetetlen.” — Konstantinápolyból azt tá-
virják, hogy oda közelebb szállították
az orosz foglyokat. A tiszteteket a szul-
tán bemutatatta magának, s mindegyi-
ket megajándékozta.

— **Egyházi előléptetés** Mártonfi
Antal erdélyi egyházmegyei áldozárt,
Erzsébetvárosi örményszer tartásu plebá-
nust és főesperest a károlyfehérvári r.
kath. székes káptalan tiszteletbeli kano-
nokává nevezte ki ő felsége.

— **Szép tanárok** Közélebb Buda-
pesten egy éjjel négy gimnáziumi ta-
nárt fogtak el, kik garázdálkodva nagy
lármát csapva barangolták végig az ut-
cákat és szidták a kormányt. Ezekről
aztán aligha tanulnak móiest a tanulók.

— **Öt gyermeket szült egyszerre** a
polai fegyvertár-mester neje, négy fiut
és egy leányt. Az anya jól érzi magát a
a kicsikék egytől-egyig elhaltak.

— **Moltke mint gr atulans.** Vil-
mos császárt, újév napján a hadsereg
nevében számos évfolytán a porosz tá-
bornokok legidősbike, a nem rég el-
hunyt gróf Wrangel szokta volt felkő-
szönteni. Az öreg Wrangel utóda e te-
kintetben legközelebb Moltke tábornok
lesz, ki 1800-ban született s a hadsereg
nevében az újévi gratulációt ő fogja el-
mondani.

— **Meglátta — tréfából.** Korneu-
burgból írják az „Extrablatt“-nak: Nagy
szdrencsélenség történt m. hó 24-én
Stockerauban. Englissh zsandár e napon
Krausz Lipót kocsmáros és barátjánál
volt látogatásban. A két barát együtt
borozott s mulatott Krausz 10 éves leán-
kájának naiv és okos beszédén. Egy-
szerre Englich fegyverét Krauszra sze-
gezi s tréfából azt kérdi a kis leánytól:
„Meglőjem apádat?” Alig mondotta ki
e szavakat, midőn a fegyver elsült. A
golyó szívéen találta a kocsmáros, En-
glissh zsandár pedig azonnal elfogatott.

CSARNOK

**A társadalmi alkalmazkodás és
a siker eszközei.**

Dr. Matheus, Smiles és mások után.

E D E L É N Y.

(folytatás)

Száz ezer közül 99-ben áll az, hogy
az ezermester nem jó semmire. Egy lo-
vas megteheti azt, hogy öt—hat lovan
nyargaljon egyszerre anélkül hogy nya-
kát törje; de egy ember nem folytathat
5—6 mesterséget, mert tönkre megy. Oly
kések melyekben 5—6 él, dugóhúzó
egy ráspoly, fűrés, fogpiszkáló, olló és
harapó fogó van, inkább bámulni mint
használni való. A híres Rothschild egy
kezőnek azt mondá: maradjon üzlete
mellett, maradjon a serfőzés mellett, és
meglehet ő lesz London első serfőzője.
Vagy legyen serfőző, sütő, kereskedő,
iparos és benne lesz a bukottak lajstro-
mában nem sokára.

A siker főeszköze továbbá a társa-
ság megválasztása. Nagyon is könnyen
lehet következtetést vonni bár kire néz-
ve is, azon egyénékről kikkel társalko-
dik, barátkozig.

Az emberek ösztönszerűen és aka-
ratlanul is utánozzák azokat kiknek kö-
rében élnek annyira hogy még jelentékte-
lenebb szócásait beszédmodozatukat is
elsajátítják. Jellem képzsünkre környe-
zetünk jelentékeny befolyást gyakorol.
Az emberek már természetöknél fogva
is átánzóok s mindenkire kisebb nagyobb
befolyással van társainak beszéde, mo-
dora, eljárása, sőt még gondolkodás
modja is.

Az utánzás többnyire oly észrevét-
lenül létesül, hogy eredményeit közvet-
e n kijelölni nem lehet; de azért befo-
lyása nem kevésbé tartós. — Még a
gyöngék is némi befolyást vivnak ki
környezetük felett; igen mert az érze-
mény gondolkodás mód és szokás köz-
vetlen surlódása folyvást tart, s a példa
tevékenysége, nem szakad félbe soha
sem.

Sőt azon észrevételben is sok igaz
van, hogy évek hosszú során át együtt
lakó házaspárok vagy egyének idővel
jobban jobban hasonlítanak egymáshoz
ugy hogy ha még tovább élhetnének
együtt, nem is lehetne őket egymástól
különvála gondolni. Ha így van ez az
öregkorban, mennyivel inkább alkalmas-
ható az ifjakra kiknek ruganyos termé-
szetök sokkal simulóbb, engedékenyebb s
hajlandóbb magára venni környezetök
életének s társalgásának bélyegét!

Ismert közmondás: „Madarat tollá-
ról, embert barátjáról lehet megismerni
„Mindenkit környezetete után itélhetni meg.
A józan életű nem szeret rézeggessel
társalogni mértékletes a kicsapongót,
becsületes az aljas jelleműt kerüli. A
ki romlott egyének társaságát szereti
alacsony izlését, s bűnös hajlamát árul-
ja el, ha aztán közöttünk forgolódik
jellemé okvetlenül elaljasodik vagy is
„a ki korpa közé keveredik, megeshi a
disznó.”

A magunknál jobb, tanultabb s ta-
pasztaltabb egyének társasága, kisebb
nagyobb mértékben buzditólag s erős-
sítőleg hat ránk, gyaragítják élet ismer-
retünket. Itéletünket az övékhez mér-
jük. Szemléldősi látkörünk, az ő sze-
meikkel nézvéen, folyvást szélesbül ta-
pasztalataik nekünk is hasznos hajtának
nem csak örméikből tanulunk, de sok-
kal inkább tanulságos lelkét merítünk
szenvédeéseikből. Ha nálunk erősebbek,
erejükben osztozunk. Innen van aztán,
hogy a böles s eszélyes emberekkel va-
ló érintkezés a legértékesebb befolyást
gyakorolja jellemképzsünkre.

KÖZGAZDASÁG.

Bécsi Tőzsde.

1 77. 31/12.

Magyar arany-járadék	91.10
Magyar) kincstári utalvány 1 kibocsát. 111.—	
Magyar) kincstári utalvány 2 kibocsát. 203.25	
Magyar kel.-vasut elsőbbség 2 kib. csát. 71.50	
Magyar állami kötvény 1876.64.—
Magyar vasuti kölesön	98.—
Magyar földtehermentesítési kötv.	77.80
Temesvári földtehermen. kötv.	77.—
Erdélyi földtehermente. kötv.	75.75
Horváth-Slavon földtehermen. kötv. 85.—	
Magyar szőlődéma váltáság kötv.	78.50
Oszt. egységes államadóság papban 62.50	
Oszt. egységes államadóság ezüben 65.75	
Oszt. aranyjáradék	73.95
1860. állam sorsjegy	111.30
Oszt. nemzeti bankrészevény	785.—
Oszt. hitelrészevény	194.25
Magyar hitelbank	185.—
Ezüst	104.60
Cs. k. arany	5.72
Napoleonor	9.63.
Német birod. mark	59.50
London	120.10

Piaczi árjegyzék.

a tordai vásárra 1877. dec. 29 hozotti
tárgyaknak

1 hectoliter: t. buza 8 frt. 50 Tavasz
tisztabuza frt. — Elegybuza 7 frt.
— kr. rozs 6 frt. — Árpa 4 frt. — kr.
Zab 2 f. 50 kr. Törökbuza 5 frt. 25 kr.
méter mázsa széna kötetlen 2 frt. 50
kr. Alomszalma 1 méter mázsa 30 kr.
Tüzifa köbmöter 3 frt. 20 kr. Marhahus
1 kilogramm 36 kr Disznóhus 1 kilo-
gramm 48 kr. Turó 1 kilogramm 48 kr.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajd. Volz. B.

H I R D E T É S E K.

Fontos Hirdetés!

A gyomor és altesti bajokban, valamint hideglelés ellen legbiztosabb hatásának ismert

Dr. Kiesow-féle Elet-essentia

valódiul egyedül Matherny Emilnél Gy.-Fehérvárrt kapható.

(16 2, 21)

Europa Szaloda

GYULA-FEHÉRVÁRT.

Utezi Szobák 50 krtól 1 forintig. Udvari Szobák 30 krtól 40 krig.

Ujjonnan bérendezve, legnagyobb tisztaság és pontos szolgálat.

Társaskocsi be és ki a Vasuthoz a 20 kr. és 25 kilo podgyász szabadon.

Zalathna Abrudbánya Szász-Sebes és Nagy-Szebeni postakocsi indulási és megérkezési helye 1878 Január 1-től az EUROPA SZÁLÓDA.

Figyelemreméltó
idegbajok- és nehézkóiban
szenvedőknek
Legujabban feltalált gyógymód
Számatalan haláraitot
mutathat fel sikeres gyógyításról
Sylvius Boas
Specialista idegbajokban
Értekezhetni reggel 8 órától este 8 óráig
BERLIN SW.
Friedrichstrasse 22.
Levélbeli megkeresésre is.

Díjt csak sikeres gyógyítás után fogad el.

Rövid idő alatt és sikeresen gyógyít

(15-75 102)

SYLVIUS BOAS urnak
az Auxilium orientis feltalálója
Specialista idegbajokban
Berlin Friedrichstrasse 22, I.

Sümmerda febr. 7-én 1876.

Igen tisztelt Uram! Ezennel hüllök egy értesítési illetőleg leírását egybetegeknél, melynek ön is örvideni fog. Erzsébet leányunk karásony óta testileg és szellemileg annyira helyre állott, hogy sokszor magunk is azt kérdezzük, hogy valjon ugyan-e az? A köhögési időszak sem hatott javulási állapotára. Nagyon örvidenénk ha a délutáni órákban aludna, de nem tudjuk arra bírni, adná az ég, hogy e javulás tartós volna mit azonban már most akarunk meghálálni, mert megvagyok győződve, hogy ezt csak az ön kitűnő szere által értük elő Fogadja köszönetünket gondoskodásáért gyermekünk irányában.

Az üvegeket ismét felhasználtuk, miután most utasítása szerint 4 kanállal adtuk neki naponként s ezennel kérem sziveskedjék ujalag az Auxilium orientisből küldeni

teljes tisztelettel Rothmaler lelkész.

VOLZ és TÁRSA könyvkereskedésében Tordán, kaphatók a következő általánosan kedvelt naptárak az 1878-ik évre.

Az általános Közkedveltségű közhasznu Erdélyi képes Naptár ára	30 kr.
Magyar Polgár Nagy Naptára tisztiezim tárral	60 "
A Magyar nép	30 "
Közhasznu és közézelu N.-Eny. di Naptár	28 "
Istvánbácsi Naptár	50 "
Protestáns uj képes Naptár	50 "
Falusi Gazda Naptára	80 "
Lidércz	6 "
Honvéd	60 "
Népszázló Naptár	40 "
Nemzeti nagy képes Naptár	1 frt. —
Iparos Naptár	50 "
Deák Ferencz Naptár	50 "
Bötvös Naptár néptanítók számára	60 "
Neveünk Naptár	40 "
Határidő Naptár, mindennemű hivatalnokok, ügyvédek, jegyzők, orvosok, gazdatisztek, utazók és üzerek számára	1 frt. 20 "
Íródi Fali Naptár, mindennemű hivatalok, íródiak, pénzintézetek, egyletek számára	30 "
Tárca Naptár a művelt világ részére	20 "
Ugyanaz ércz vagymás diszkötetű téblával	40 "

Kaphatók még a következő tankönyvek Népiskolák számára:

Magyar ABC és elemi olvasókönyv Gönczi Páltól	ára 14 kr.
Vezérkönyv ehez	1 8
Fali Táblák Göntzi Páltól	2 f. 40 "
Nyelvtani gyakorlókönyv Nagy Lászlótól a Népiskolák II. és III. IV. osztályai számára, ugyan ezekhez vezérkönyvek	20 és 32 kr.
Magyar olvasókönyv Gáspár Jánostól a Népiskolák II. III. IV. V. és VI. oszt. számára. Vezérkönyv a Beszéd és értelelem gyakorlatokhoz Nagy Lászlótól	24 kr.
Rajzminták Szabó Endre és Tóth Tamástól	1 fr. —
Utmutató az elemi Rajzitanításhoz Maszák Hugótól	60 kr.
Írásbeli mozgatható betűk	70 kr.
Nyomatásbeli	60 kr.
ABC és Olvasókönyv a katolikus elemi iskolák számára	18 "
Első nyelvgyakorló és olvasókönyv a luth. el. isk. számára	27 "
Nemzeti kis ABC	12 "
Számolási Gyakorlókönyv, Népiskolák számára	25 "

Számítan a Népiskolákban Brassai S I.	40 kr.
Számvetés Póldatár II.	16 "
A Földrajz elemei Herceg Sándortól	20 "
Első oktatás a Földrajzban Erdődi Jánostól	25 "
Kis biblia Szász Károlytól	25 "
Magyarország Története Rajesányitól	30 "
Szépírásminta magyar	10 "
" német	12 "
Az illem és tisztesség arany szabályai	25 "
Rendszeres utasítás a szép és gyors írás 3. — legfolyebb 4 hó alatti elsajátítására Fiedler Tamástól	50 "
Európa kézi abrossza	25 "
Az Osztrák-Magyar Monarchia kézi abrossza	25 "
a Magyar Korona országai kézi abrossza	25 "
Továbbá ugyan ezek fennirtaknál kapható:	
Föld és Természetráaj Jánosi Ferencztől	40 "
O. és Uj-Szövetségi Szt.-Történetek Éltés Károlytól	80 "
Egri elemi Káté	8 "
" Kis	18 "
" Közép	32 "
" Nagy	50 "
Bibliai Történet kissébb Roder Alajostól	23 "
" nagyobb	60 "
Számítan Császár Károlytól I.	60 "
Népszerű Természettan Orbán Józseftől	60 "
Önsegély, Orvosi tanácsadó Dr. Ernst L.-től	2 f. —
Selbsthilfe, ärztlicher rathgeber von Dr. L.-Ernst	2 f. —
Magyar német és Német M. Zzebszotár Bullagitól egybe kötve börsarokkal	2 frt. —
Napkeleti virágfüzér díszes kiállításban	50 "

Ezen kívül nagy raktára a felsőbb iskolai könyveknek, a netalán hiányzó iskolai vagy más bármintemű íródielmi termékek gyorsan és eredeti árban beszereztetnek. Dus raktára minden az iskolákban szükségelt cikkeknek Iró.- Papir és Rajzszereteknek a legjutányosabb szabott áron. — Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. Végre pedig —

K Ö N Y V N Y O M D Á N K

elvéllal minden nemű nyomtatványokat szintén a legjutányosabb árak mellett,